

עבודת השם

כרלת "בהעלותך"

סימן לישראל מתי יחנו ומתי יסעו. שאם היה העגן במקומו היה סימן שהם חונים במקומם. וכשנסתלק העגן היה סימן למסע. (מעס לועז)

כתוב בירושלמי (נדרים ט, ד) כתיב: "לא תקום ולא תשור את בני עמך", וכי באיזה אופן מסתבר שימחול אדם על עלבונו? מתרץ הירושלמי: משל לאדם שחתך בשר בידו האחת ובטעות ירדה הסכין לתוך ידו השנייה, וכי יעלה על דעתך שהיד השנייה תנקום ביד הראשונה על שחתכה אותה? ומפרש "קרבן העדה": כיון שכל ישראל גוף אחד הן, דין הוא שלא ינקום מחברו, שהוא כנוקם מגופו, ע"כ.

לפי הירושלמי, התורה דורשת מאדם בישראל שיגיע לרמה כזו של הבנה והרגשה כאילו כל עם ישראל הוא גוף אחד, ולכן לא שייך יהודי אחד ינקום ביהודי השני, כאותו משל שלא יתכן שהיד הנפגעת תפגע באותו גוף ביד הפוגעת. נשאלת השאלה: לכאורה איך דרישה זו היא אפשרית וסבירה? וכי אפשר להשוות את אי הנקמה בין אברי גוף האדם לבין נקמה בין בני אדם שונים? הרי בכל אופן זה גוף אחד עם מוח אחד הדואג לבריאות הגוף לעומת גופים שונים? אך חז"ל אמרו במכילתא דרשב"י על הכתוב: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות, יתרו יט, ו), מלמד שעם ישראל כגוף אחד ונפש אחת. וכן הוא אומר: "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" (דברי הימים א יז, כא) חטא אחד מהן – כולן נענשין, שנאמר: "הלא עכב בן זרח מעל מעל בחרם ועל כל עדת ישראל היה קצף והוא איש אחד לא גורע בעונו" (יהושע כב, כ) לקה אחד מהן – כולן מרגישין, וכן הוא אומר: "שה פזורה ישראל" (ירמיה ג, יז), מה רחל זו לקה אחד מאיבריה כולן מרגישים, כך ישראל, לקה אחד מהן – כולן מרגישין, אבל גויים, כולן שמחים זה על זה, ע"כ.

כעין זה מצינו בויקרא רבה (ו, ה) תני רבי שמעון בן יוחאי: משל לבני אדם שהיו יושבין בספינה, נטל אחד מהן מקדח והתחיל קורח תחתיו, אמרו לו חביריו: מה אתה יושב ועושה? אמר להם: מה אכפת לכם? הלא תחתני אני קורח. אמרו לו: שהמים עולין ומציפין עלינו את הספינה. כך אמר איוב: "ואף אמנם שניתי איתי תלין משוגתי" (איוב יט, ד). אמרו לו חביריו (לאיוב): "כי יוסיף על חטאתו פשע בינינו יפסוק" (שם לו, ה) אתה מספיק בינינו את עוונותיך. ומסיים המדרש בדברי רבי אלישע: בעשו כתיב ביה שש נפשות, וכתב בו "נפשות" הרבה, דכתיב: "וייקח עשו את נשיו ואת בניו ואת בנותיו ואת כל נפשות ביתו" (בראשית, וישלח לו, ו), וביעקב שבעים נפש וכתב ביה "נפש" אחד, דכתיב:

"ויביום, הקים את-המשכן, פסה העגן את-המשכן, לאהל העדת"; (בהעלותך ט, טו) מודיענו הכתוב כיצד היה סדר בני ישראל במדבר, בחנייתו ובמסעם, שלא היו לפי רצונם, אלא על פי ה'. שביום הקמת המשכן והעמדתו במקומו, שזה היה בראש חודש ניסן, ירד עמוד העגן מן השמים והקיף את המשכן. זה היה ביום, שמיד שהאיר היום כסוה עמוד העגן. אבל בלילה ירד עמוד האש על המשכן. וכן היה תמיד ביום כסוה העגן ובלילה אש. ומראה את חביבותו של הקב"ה לבני ישראל שנאמר בנים אתם לה' אלוקים (לכן) לא תתגודדו (תעשו אגודות אגודות).

משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו ידיד. שלח המלך ואמר לידידו זה שיתכונן לביקורו, שהוא עומד לבקר. וידיד זה לא האמין שהמלך עומד לבקר בביתו. אמר: מי אני שיבא המלך לבקרני בביתי. שלח והודיעו בשניה. אמר הידיד: אפילו אם יבא המלך לבקרני, בוודאי יבא בלילה באין רואים. או שיבא מחופש שלא יכירו בו שהוא המלך. כשגודע למלך מה אומר אותו ידיד. שלח ואמר לו: חייך, אבקרך ביום שיראוני כל הבריות, וארכב על סוס שרכבתי עליו ביום הכתרתו. ואלבש בגדי מלכת שלבשתי ביום הכתרתו, כדי שכל הבריות יראו החבה שאני מחבב אותך. כך כשנגלה הקב"ה בהר סיני לישראל נגלה בעגן, כמו שנאמר: הנה אנכי בא אליך בעב העגן. וכשאמר לישראל נעשה ונשמע המליכו הקב"ה עליהם. לימים אמר להם: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. והיו ישראל תמהים ואומרים: כיצד אפשר הדבר שהקב"ה ישרה שכנתו בתוכנו. אמר להם הקב"ה: חייכם שאני בא ודר אתכם בפרהסיא, שידעו כולם שבעב העגן נגליתי עליכם בהר סיני, אני נגלה לכם היום. וידעו כל האומות עד כמה גדולה חובתכם בעיני, וזהו שאומר כאן הכתוב: וביום הקים את המשכן כסה העגן את המשכן לאהל מועד, שאז שרתה שם שכינה. ועגן זה היה

19:21	כניסת השבת
20:25	צאת השבת
19:42	שקיעה
20:54	ר. תם
5:39	הנץ

הפטרה: "רפי ושמה"

"ידיה כל נפש יוצאי ירך יעקב" (שמות א, ה). אלא עשו שהוא עובד לאלוהות הרבה, כתיב ביה "נפשות" הרבה, אבל יעקב שהוא עובד לאלוה אחד, כתוב בו "נפש" ע"כ.

ומצינו במעמד הר סיני אומר הכתוב: "ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות, יתרו יט, ב). מפרש המכילתא (הובא ברש"י): כל מקום שהוא אומר "ויסעו", "ויחנו", נוסעים במחלוקת וחונים במחלוקת, אבל כאן השוו כולם לב אחד, וכן נאמר לשון יחיד: "ויחן שם ישראל נגד ההר" ע"כ. במעמד הר סיני הגיע כלל ישראל לדרגה הגבוהה שהיו כאיש אחד בלב אחד. מניין שאבו זאת? מפרש רבינו בחיי, ומביא דרשת חז"ל: "ויחן שם ישראל נגד ההר" – ישראל סבא, ע"כ (וראה פירושו). מקור למדרש זה לא נמצא, והרבה עמדו על פירושו.

ולפי האמור לעיל, ניתן להסביר בצורה הבאה מניין שאב עם ישראל את הכוח להגיע לדרגה של איש איש בלב אחד? – זאת שאבו מישראל סבא, מעקב אבינו, שתמיד

דאג לאחד בין שנים עשר בניו. וכשקרה מעשה יוסף לא נחה נפשו, וכשנמצא – חזרה אליו רוחו. וכן כשחינך את בניו לאמונה באל אחד, בהקדוש ברוך הוא, נקראו כל יוצאי חלציו – שבעים נפשות – נפש אחת.

"לא תקום ולא תטור", לפי הירושלמי, אפשר לקיים זאת אם היהודי ירגיש שכל עם ישראל הוא גוף אחד. אמנם זו דרגה גבוהה, אבל עם ישראל מסוגל לשאוף לכך, שכן כולנו בני יעקב שכל צאצאיו נקראו נפש אחת. ואכן לשיא הזה הגיעו שישים ריבוא במעמד הר סיני שהיו כאיש אחד ובלב אחד. אמנם לא תמיד נמצא עם ישראל בשיא, אבל תמיד צריכים לשאוף לכך. ואפילו ושלא תמיד מרגישים כן, עצם השאיפה לכך גורמת שעם ישראל הוא עם שונה מכל העמים, שאם יהודי אחד סובל בקצה בעולם זה משפיע על כל העולם היהודי, כדברי המדרש לעיל שישראל משולים לשה פזורה ישראל, מה רחל זו לקה באחד באיבריה כולן מרגישים, אף יהודי אחד שלקה – כולם מרגישים. (אור חדש)

סיפור בהמשכים "עולם הדמיון" חלק ב

ציצור: ידוע היה רבי מנחם-מענדל מקוצק בחתירתו חסרת-הפשרות למידת האמת. הוא דרש מחסידיו לעבוד את ה' באמת, ולא לשגות בדמיונות. **המשך:** קנה ומכר, וקיווה להרוויח יפה. אך לדאבונו, כל עסקיו התמוטטו, ואף הכסף המזומן שהיה עמו נשדד. קרש ההצלה האחרון שנותר לו היה המשפחה. נותרו לו רק אשתו וילדיו, ומהם ציפה לקבל רוח תקווה של עידוד ותנחומים. אך לתדהמתו, אשתו וילדיו בזו לו וגירשו אותו. "לך מכאן, נבזה שכמותך", קראו לעברו. הוא ניסה להתחנן ולמצוא מסילות ללבבם, אך הם הפנו לו עורף, וכמעט סקלוהו באבנים. באין-ברירה עזב גם את ביתו. בקושי הצליח לשרך את רגליו. ייאוש עצום אפף אותו. אפסה כל תקווה. אין עוד צורך בו. אין איש מוכן להביט בו. פתאום נזכר ב'חווה'. הלווא פעמים רבות נתן סכומים נכבדים ל'חווה', ודאי ה'חווה' יעזור לו עכשיו. הוא ניסה ללכת ללובלין, אך לא מצא את הדרך. מכשולים רבים עמדו לפניו. הוא מעד וכשל שוב ושוב, אך לא הרפה. אדיר היה חפצו להגיע ללובלין, וסוף-סוף, לאחר תלאות וייסורים רבים, מצא את עצמו לפני ביתו של ה'חווה'. הבית נראה מוזר ושונה. איש לא נראה בסביבתו, ואף שעריה היו נעולים בברית. האיש כמעט איבד את תקוותו האחרונה, אולם אזר אומץ וניסה להיכנס. פתאום ראה מולו את איש האלוקים, ה'חווה' מלובלין. כל רגשותיו התפרצו בבכי מר, והוא זעק מקירות ליבו: "רבי, הושיעני! ידידי הפנו לי עורף, עסקי ירדו לטמיון, ואף אשתי וילדי בגדו בי וגירשוני. אנא, רבי, הושיעה!". קולו של הצדיק הדחד בחלל: "למה לך ידידים ומכרים, למה לך עסקים וכספים, ולמה תבקש את אשתך וילדיך – הלווא מת אתה, ובעולם הדמיון אתה שרוי!". בכיו של האיש גבר והלך והוא זעק בקול לא-לו: "אם מת אני, שישלחוני לגיהנום. מוטב לסבול את ייסורי הגיהנום ובלבד שלא אשוטט עוד בעולם הדמיון". השיב לו ה'חווה': "אמנם בעולם הדמיון אתה שרוי, אולם מכיון שהגעת לכאן, אם תאחז ולא תרפה, תבוא על תיקונך"... סיים רבי לייביש מזקליקוב את סיפורו, ואמר: "הנה, לפעמים יכול אדם לקנות את עולמו גם אם הוא שרוי בעולם של דמיון, אם יצליח לאחוז ולא להרפות"... חסידי קוצק הממולחים הבינו מיד את המסר. לאחר השבת באו לקוצק, ומיד בהיכנסם לחדר הרבי, עוד בטרם הספיקו לפנות פה, קרא לעברם הצדיק בחריפותו הנודעת: "דעו, כי טובים כל פתחי שאול מדמיון אחד! טוב הכלב המת, שיודע שהוא מת, מן הארי החי, שאינו יודע שהוא חי!"... **סוף!**

ע"פ ילקוט יוסף
כ"ה

פינת ההלכות

"עליה באילן ודריכה על עשבים בשבת"

ד. מותר להשאיר כביסה תלויה על החבל בשבת, גם אם החבל קשור משני צדדיו לאילנות. (ילקוט יוסף שבת כ"ה ה עמוד כח)

ה. מותר לילך על גבי עשבים בשבת, בין אם הם לחים בין אם הם יבשים, למרות שהעשבים נתלשים מכח דריסתו עליהם, שהרי אינו מתכוין לתלוש. (ילקוט יוסף שבת כ"ה ה עמוד מא כח)

ו. וכן מותר לשבת או לשכב על הדשא בשבת, או לפרוס שמיכה או מחצלת בשבת על הדשא, ולשבת עליה, ובלבד שיזהר שלא יתלוש בידיים מן המחובר. (ילקוט יוסף שבת כ"ה ה עמוד כח)

"מלאכת זורע"

א. הזורע בשבת כל שהוא חייב. אחד הזורע זרעים ואחד הנוטע אילנות ואחד המבריך ואחד המרכיב, כל אחד מאלו הרי הוא בכלל מלאכת זורע האסורה בשבת. (ילקוט יוסף שבת ה ע"ב כט)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורבון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.aseem@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"